

Het Linnaeusklokje

KNNV afdeling Noordwest-Veluwe

2022 nummer 3 september-december

*Ontdek
beleef
bescherm*

Van de bestuurstafel

Protesten

Als ik dit schrijf, belooft het een mooie dag te worden: lekkere temperatuur, niet te veel wind, geen (onweers)buien, kortom: een heerlijke dag voor een pensionado.

Maar toen ik vanmorgen het nieuws aanzette hoorde ik dat boeren op een groot aantal plaatsen in Nederland op- en afritten van de rijkswegen hadden geblokkeerd. Niet met tractors, maar met mest, afval, boomstammen en andere troep. Gelukkig zijn er geen ernstige ongelukken gebeurd, althans voor zo ver ik nu weet.

Voor KNNV'ers is wel duidelijk, dat er een stikstofprobleem is. In de natuur zie je de gevolgen van te veel stikstof in de natuurgebieden, door het toenemen van stikstofminnende planten. Maar of en van wie het de schuld is en hoe dat kan worden opgelost, daar hoeven wij als KNNV geen mening over te vormen. Gelukkig maar, want de discussie is behoorlijk gepolariseerd.

Het programma

Veel leuker is het om na te denken over onze komende activiteiten. Inmiddels heeft het programma voor de komende maanden vorm gekregen. Heel veel enthousiaste mensen hebben eraan gewerkt en weer heel mooie, bijzondere en nieuwe activiteiten voor ons bedacht. Lees het gauw door en meld u snel aan, er is genoeg te doen!

Het Pakhuis

Nog een paar praktische zaken: vandaag kregen wij te horen dat het Pakhuis voorlopig door de huidige tentoonstelling niet meer gebruikt kan worden voor lezingen en vergaderingen van grotere groepen. Dat is erg jammer, want het was een heel geschikte plek voor dat soort activiteiten en aantrekkelijk geprijsd. Gelukkig kunnen we komende periode in de Witte Heide terecht, het 'thuishonk' van het NMP.

Opslagruimte

Is er iemand, die nog ruimte heeft, of iemand kent die ruimte heeft voor de spullen van onze KNNV. Gelukkig kunnen we voor het gereedschap en de aanhangwagen bij de Gemeente Ermelo terecht. Maar daarnaast hebben we ook nog een archief, fotolijsten en een informatiepaneel waar we nog wat ruimte voor zoeken. Het is eigenlijk net te veel voor een gewone garage bij één van de bestuursleden. We zouden erg geholpen zijn met ongeveer 2 m3 ruimte.

Voorplaat

De Gewone ruige aardtong, *Trichoglossum hirsutum*, staat op de Nederlandse Rode Lijst vermeld als 'bedreigd'. De soort komt voor op graslanden met kalkarm zand, duinvalleien en hoogvenen en is soms ook te vinden op vochtige, voedselrijke klei in loofbossen.

Dit exemplaar werd op 23 oktober 2010 gefotografeerd door Aad van den Bos.

Hulp

Wij willen de activiteiten, die we organiseren in het kader van de Week van de Veldbiologie van 24 september t/m 8 oktober 'aankleden'. Door de landelijke KNNV wordt er extra publiciteit gemaakt voor die week (veertien dagen) en wij kunnen daarin meeliften. We hopen daardoor meer deelnemers te krijgen, ook van buiten de KNNV. Met aankleden bedoelen we zorgen voor koffie met bijv cake voor de deelnemers. Zijn er leden die ons daarbij willen helpen? Geef het dan even door aan een van de bestuursleden.

Ik wens jullie de komende maanden veel natuurplezier toe.
Volkert Bakker

Het Pakhuis is
rolstoeltoegankelijk

De KNNV organiseert regelmatig activiteiten in het Centrum voor erfgoed, natuur en milieu Het Pakhuis te Ermelo. Daarbij is het van belang te weten dat deze accommodatie toegankelijk is voor rolstoelen.

Adresgegevens van Het Pakhuis: Molenaarsplein 24, 3851MZ Ermelo, 0341 760777

Opstapplaatsen voor excursies

Harderwijk: Slingerbos, een zijweg van de Oranjelaan bij het Shell-station iets voorbij nummer 12 tegenover de fietsenstalling van het Korfbalveld. Voor navigatie: Slingerbos 12, Harderwijk

Ermelo: parkeerterrein hoek Groeneweg/Dirk Staalweg voor het Kerkelijk Centrum

Voor de fietstochten is er één startplaats: het VVV-kantoor in Ermelo, Stationsstraat 20, 3851 NH.

Bij twijfel over het doorgaan van excursies, b.v. in verband met het weer, wordt men geadviseerd het Gastenboek op de website te raadplegen.

BESTUUR			Netnr: 0341
Voorzitter	Volkert Bakker	voorzitter@noordwestveluwe.knnv.nl	424293
Secretaris	vacant	secretaris@noordwestveluwe.knnv.nl	
postadres		Sperwerhof 14, 3853BV Ermelo	553229
Penningmeester	vacant	penningmeester@noordwestveluwe.knnv.nl	
Bestuurslid	Ati Vijge	awvijge@kpnmail.nl	560901
Bestuurslid	Gerhard Weigand	gerhard@weigand.nl	553229

WEBSITE			https://noordwestveluwe.knnv.nl
Webmaster	Dineke de Visser	webmaster@noordwestveluwe.knnv.nl	
REDACTIE			
Redactieadres	Nico de Jong	klokje@noordwestveluwe.knnv.nl	769052
Bezorging	Flory Eibrink	f.eibrink@gmail.com	415931
Activiteitencoördinator	Dick Dooyewaard	dick.dooyewaard@gmail.com	254538
Ledenadministratie	Nico de Jong	leden@noordwestveluwe.knnv.nl	769052

Indien u uw contributie niet per automatische incasso betaalt, wilt u die dan voor 1 maart overmaken?
 Voor zover u zelf een automatische overschrijving hebt geregeld, wilt u die dan bijtijds aanpassen?
Contributie 2022: leden € 31,25 , huisgenootleden € 16,25, jeugdleden € 20
IBAN: NL37 TRIO 0338 9474 42 t.n.v. KNNV afd. Noordwest-Veluwe
Onze KNNV-afdeling is een ANBI. Een donatie aan onze KNNV is dan ook in principe - binnen bepaalde regels - fiscaal aftrekbaar.
 Een opzegging van het lidmaatschap dient tenminste twee maanden voor aanvang van het nieuwe kalenderjaar schriftelijk of per e-mail door het bestuur te zijn ontvangen.

			Netnr: 0341
Coördinator fotografiewerkgroep	Ronald Vossebelt	rvossebelt@niebeek.nl	0615012729
Camera Natura			
Coördinator werkgroep	Aart Brons	aartbrons@upcmail.nl	561389
landschapsbeheer			
Coördinator paddenwerkgroep	Hans Fondse	jmfondse@gmail.com	557276
	Lynn Knossen	lynnknossen@gmail.com	558391
Coördinator plantenactiviteiten	Anne-Marie Fondse	jmfondse@gmail.com	557276
Coördinator promotieactiviteiten	Jan Willem Jonker	j.jonker380@upcmail.nl	554302
Cursuscoördinator	vacant	cursus@noordwestveluwe.knnv.nl	
Coördinator vlinderwerkgroep	Peter Pfaff	p.pfaff38@gmail.com	06 10358554
Coördinator vogelactiviteiten	Hans Fondse	jmfondse@gmail.com	557276
	Ronald Vossebelt	ronald@ronaldvossebelt.nl	844277
Coördinator paddenstoelenact.	Dick Dooyewaard	dick.dooyewaard@gmail.com	254538
	Annemarie Kooistra	aekooistravroegop@hotmail.com	557545
Coördinator werkgroep	Lex Groenewold	a.w.groenewold@hetnet.nl	561741
natuurgegevens			
Coördinator werkgroep wandelen	Emke van Hemert	wandelen@noordwestveluwe.knnv.nl	06 44140532

Kopij
 Kopij voor Het Linnaeusklokje 1-2023 graag vóór 1 december 2022 mailen naar de redactie:
 klokje@noordwestveluwe.knnv.nl.
 Een overzicht van wensen voor het aanleveren van kopij kan bij de redactie worden aangevraagd.

Lid van verdienste

We hebben er al eerder melding van gemaakt in de Nieuwsbrief, maar willen het toch ook nog even in dit Linnaeusklokje melden. Volkert is op de laatste ledenvergadering van de landelijke KNNV benoemd tot lid van verdienste van de KNNV. Het was een initiatief van het landelijk bestuur en kwam voor ons en voor hem geheel onverwachts. De eer kwam hem toe omdat hij zich niet alleen voor de afdeling inzet maar ook voor de kampeercommissie en de KNNV Gelderland. Van harte gefeliciteerd, Volkert.

Ati en Gerhard

Grote clubactie

Ook dit jaar doen we weer mee met De Grote Clubactie. We doen dat alweer een paar jaar en dit jaar willen we met de opbrengst nieuwe natuurschaps opzetten.

Koop dus Grote-Clubactie-loten voor onze vereniging. De kosten bedragen € 3 per lot. Er zijn heel mooie prijzen te winnen, maar je kunt de loten natuurlijk uitdelen aan je (klein)kinderen of kennissen. Gelijk een mooie aanleiding om over de KNNV te praten. Van elke € 30 (10 loten) die je koopt gaat € 24 naar onze vereniging. Dat is dus een mooie win-win-situatie. De loten kunt u bestellen via info@noordwestveluwe.knnv.nl of bij een van de bestuursleden.

Ook kunnen de loten besteld worden via een webpagina bij de Grote Clubactie: <https://lot.clubactie.nl/lot/knnv-vereniging-voor-veldbiologie,-n-w-veluwe/7452000>

De actie start op 24 september en de trekking vindt plaats op 6 december. Vorig jaar heeft uw voorzitter nog twee kleine prijzen gewonnen.

Wolven op de heide 20 april 2020

door: Annemarie Kooistra

Wie op de heide wandelt loopt de kans om een heuse wolf te zien. Helaas is die kans minder groot dan een aantal jaren geleden toen er nog volop honingbijen rondvlogen. Het gaat hier om de bijenwolf.

Deze graafwesp met geelzwarte tekening heeft ook nog eens een geel kroontje op zijn kopschild. Hij graaft zijn nest in een steil wandje of horizontaal op een zandig pad, ja zelfs onder plaveisel in stedelijk gebied. Zijn nest kan vanaf 20 cm tot 1 meter lang zijn met onderaan vertakkingen in 5 tot 10 broedcellen.

Voor mannelijke nakomelingen worden 2-3 prooidieren gevangen en in de broedkamer gedeponeerd, voor vrouwelijke nakomelingen 3-6 prooidieren. Die prooidieren zijn honingbijen. Tijdens bloembezoek wordt een honingbij gevangen en met de gifangel van de bijenwolf

foto Ati Vijge

Boeken

Onze afdeling beschikt over 3 verhuisdozen vol met tweedehands natuurboeken. Boeken die verkocht kunnen worden tijdens onze binnenactiviteiten of bij buitenactiviteiten zoals Fête de la Nature.

Het bestuur is op zoek naar een of meerdere leden die het leuk vinden om deze boeken aan de man/vrouw te brengen.

De opbrengst is voor onze eigen afdelingskas.

Lijkt het je wat, neem dan contact op met een van de bestuursleden.

Volkert Bakker: voorzitter@noordwestveluwe.knnv.nl

Ati Vijge: awvijge@outlook.com

Gerhard Weigand: gerhard@weigand.nl

foto Annemarie Kooistra

verlamd. De angel van de honingbij glijdt weg over het gladde lichaam van de bijenwolf en biedt dus geen goede verdediging. Na de vangst drukt de bijenwolf de honingbij plat. Daarbij loopt er een druppel nectar van de tong van de honingbij; deze wordt als voedsel gebruikt door de bijenwolf. Daarna wordt de honingbij op de rug gedraaid en vliegt de bijenwolf met haar prooi onder haar buik hangend terug naar haar nest. Het ei van de bijenwolf wordt op de laatste binnengedragen prooi gelegd.

Na 3 dagen komt de larve uit en spint na een week een cocon. In het volgende voorjaar verpopt ze zich en komt in de zomer uit. Als er veel honingbijen zijn komen er veel bijenwolven; bij weinig honingbijen is het aantal bijenwolven ook klein.

Verslagen

foto Hans Fondse

Excursie De Biesbosch

woensdag 27 april 2022

Met acht deelnemers vertrokken we naar Werkendam voor een wandeling door polder De Hooge Hof en het voormalig eiland De Deeneplaat. De Deeneplaat is tegenwoordig via een brug te bereiken en daar konden we uitgebreid genieten van de vele Spindotters, het doel van de excursie.

Op De Hooge Hof, het stuk van de wandeling tot de brug, lieten vele vogels zich horen. Vooral de Fitis was actief. We hoorden Rietgorzen, een Blauwborst, een Cetti's zanger en veel Rietzangers. Ook de Roodborsttapuit met zijn herkenbare begintonen U-trrrr, liet zich horen.

De route op De Deeneplaat was, ondanks een goede beschrijving, in het veld toch niet zo makkelijk. Een eerste pauze hielden we bij De Zwarte Keet, een gerestaureerd griendwerkershuisje. Daarna twijfelden we even over de route. Gelukkig konden we dit herstellen, waardoor we toch nog het aller-mooiste stuk gelopen hebben met heel veel Spindotters en beversporen. De Nachtegaal liet zich luid en duidelijk horen. Echt voorjaar. De Meidoorns bloeiden en geurden heerlijk. De vlinders fladderden zoals Kleine vos, Dagpauwoog en niet te vergeten veel Oranjetips. Jammer dat het maar één keer per jaar mei is.

We besloten de excursie op het terras van het Biesboschmuseum, waar we koffie met abrikozenvlaai konden kopen. Het was tenslotte Koningsdag. Ook een goede kaart, die over de route veel duidelijk maakte, heb ik hier gekocht. We gaan deze excursie zeker nog eens herhalen want het is werkelijk een feest om hier te zijn.

Anne-Marie Fondse

foto Hans Fondse

Fietstocht door Horst en Telgt

maandagavond 9 mei 2022

Deze avond maakten we onder leiding van Lex Groenewold een fietsexcursie op zoek naar Steenuilen. We vertrokken om 20.30 uur met 6 deelnemers vanaf de VVV Ermelo. Als eerste over de Arnhemse Karweg richting de Groevenbeekse Heide. Daar hielden we een korte stop omdat daar op het dak van een van de huizen kort tevoren nog een Steenuil was gezien. Hij scheen de buurtbewoners daar uit de slaap te houden. We hadden helaas geen geluk. Daarna over de spoorlijn richting Telgt. Het viel op dat daar veel daken vernieuwd waren en dat er op de weilanden weinig of geen vee liep. Jonge steenuilen moeten het van insecten hebben. Voorheen werden daar veel Steenuilen gespot maar ook hier hadden we geen geluk. Nu richting de Bulderweg. Hier hadden we meer geluk. We hoorden en zagen daar de Steenuil op een dak van een boerderij. Lex demonstreerde zijn uiterst kostbare warmtekijker die een sprookjesachtig beeld liet zien. Als laatste nog even vleermuizen spotten bij de vijver tegenover de Westerkerk. De batdetector liet ons Watervleermuizen en Gewone dwergvleermuizen horen. Ook dit was heel mooi te zien met de warmtekijker.

Bij de Horsterweg hoorden we nog een Bosuil roepen. Een mooi besluit van een uiterst geslaagde excursie. Omdat het al vrij snel donker werd, zijn er geen foto's van deze excursie gemaakt.

Anne-Marie Fondse

Voorjaarsbloeiërs in de Natuurtuin Harderwijk

donderdag 12 mei 2022

We werden door Chris Herzog en Rien van de Bovenkamp gastvrij ontvangen voor een rondleiding door de Natuurtuin in Harderwijk. Er was een flink aantal stoelen neergezet om daar een inleidend praatje te beginnen. Helaas waren we met maar vijf deelnemers, die overigens wel zeer geïnteresseerd waren. In 1986 startte Chris het initiatief om in Harderwijk langs het Zeepad een natuurtuin te ontwikkelen. Dit plan werd goed ontvangen en zo kon een ontwerp hiervoor ook uitgevoerd worden. Rien sloot aan om hierbij Chris fysiek te ondersteu-

foto Hans Fondse

nen met graaf- en spitwerk, samen met 10 tot 12 vrijwilligers. Toen en nog steeds is de natuurtuin het werk van vrijwilligers, die er met groot enthousiasme in werken. Zo ontstond er een mooie natuurtuin, met helaas na verloop van tijd door het groeien van de bomen steeds meer schaduw. Hierdoor was voornamelijk schaduwbeplanting nog geschikt.

In 2014 werd over de A28 een fietsbrug aangelegd en kon de tuin uitgebreid worden tot aan de fietsbrug, waarbij de bouwers van de fietsbrug ook wat ondersteuning boden bij de aanleg van de gradiënten. Dit stuk is zeer zonnig, waarin ook een schrale zonnige helling. Nu kunnen nog meer bijzondere planten hier gedijen zoals Knolsteenbreek, Karthuizer anjer en Wondklaver. De tuin is een lust voor het oog en zeer rijk aan insecten. Zelfs de Koninginnepage vliegt hier af en toe. Nog steeds worden er nieuwe initiatieven ontwikkeld, zoals

Chris Herzog, foto Hans Fondse

een 'blote-voeten-pad'. In een tracé worden diverse natuurlijke materialen toegepast om met je blote voeten te voelen. Te denken valt aan zand, grind, schelpen, eikels, dennenappels etc. Aan het eind van het tracé is een pomp om de voeten te wassen. Het is bekend dat kinderen zo'n blote-voeten-pad erg leuk vinden en de hoop is dat ze dan ook meteen ontdekken hoe mooi de tuin verder is. Een speels educatief effect wordt door dit nog verder te realiseren pad bereikt.

Chris en Rien zijn enthousiaste vertellers en wij hebben dan ook van deze middag met prachtig weer genoten. De lievelingsplek van Chris is een wekje met over een vijver een brug. Hier hebben we van deze bevlogen natuurliefhebber een foto gemaakt.

Anne-Marie Fondse

Fietstocht Delta Schuitenbeek en Zuidelijk Flevoland

zaterdag 28 mei 2022

Gelukkig viel het weer deze dag wat mee, hoewel het wel stevig waaide. Ondanks de wind leverde deze fietstocht toch enkele bijzondere waarnemingen op.

Vanaf Mercure langs de Putterzeedijk stonden enkele mooie vuurrode klaprozen te bloeien: de Grote klaproos. De Delta Schuitenbeek staat altijd garant voor leuke vogelsoorten en dat was ook nu weer het geval. In de weilanden met een vrij hoge waterstand waren volop Grutto's, Kieviten met jongen en Tureluurs. Er zwommen in de plasjes Bergeenden met veel jongen. Bij een eiland met hogere bomen en een bosschage aan de overkant van de weg hoorden we een paar Wielewalen tegen elkaar op roepen. Veel rietvogels, zoals Kleine karekiet, Snor, Bosrietzanger, Blauwborst en Rietgors. De bij de voorbereiding aangetroffen Rosse stekelstaart zagen we nu helaas niet.

De grootste verrassing kwam toen we richting het stoomgemaal een groepje vogelaars met fotocamera's aantroffen. Hier moest wel iets bijzonders te zien zijn. "Wat zien jullie?" "We hopen het Woudaapje te zien. Een paar uur geleden vloog hij even een stukje uit het riet". Sommigen stonden al uren en zelfs dagen te wachten. Maar het Woudaapje zat wel steeds te

roepen. Net een hondje 'Woef, woef, woef'. Heel bijzonder om voor het eerst in mijn leven een Woudaapje te horen.

We fietsten door en dronken op de camping in Brasserie De Jutter, net aan de andere kant in de polder, even koffie. Nu volop Nachtegalen en Zwartkoppen. Helaas troffen we in het Horsterwold de Zomertortel, die tijdens de voorbereiding gezien en gehoord werd, niet meer aan.

Terug met het veer naar Ermelo. We waren rond drie uur weer thuis. De stranden staan erg onder recreatiedruk, veel huisjes, campings en vrolijk uitgelaten honden. Dus de wandeling langs de kust hebben we maar even overgeslagen.

Anne-Marie Fondse

Grote klaproos, foto Hans Fondse

Purperreiger, foto Peter Langhorst

Orchideeën en Purperreigers in Noordwest-Overijssel

zaterdag 18 juni 2022

Het was een warme en zonnige week geweest en de natuur in de Wieden en Weerribben was op zijn allermooist. Hans en ik waren al een week in Vollenhove en daarom ontmoetten wij de deelnemers aan de excursie op het parkeerterrein bij het Veenweidepad.

Terwijl wij daar wachtten, maakten we een praatje met een voorbijgangster met een hond. Tot onze verbazing zei ze dat ze dat langs dit pad nog nooit orchideeën had gezien. Dat bracht mij even uit balans, want die had ik juist beloofd te zien. Waar je een keuze had tussen twee paden, gingen wij rechtdoor en dat was goed gekozen, want er stonden overweldigend veel Rietorchissen. Ook insecten waren volop aanwezig en libellen zijn altijd fascinerend om naar te kijken. Een leuke soort is de Witsnuitlibel die typisch is voor dat gebied. Ook Platbuiken vlogen er veel.

Na deze wandeling hielden we pauze op een mooi terras net buiten het centrum van Giethoorn. Het parkeren was hier nog wel even een dingetje. We hadden het heel gezellig met elkaar.

Het laatste doel was Vogelhut De Auken. Ook hier waren we op precies de perfecte tijd in het seizoen. De Purperreigers vlogen af en aan om de jongen, die al redelijk groot op nesten zaten, te voeren.

Al met al een buitengewoon geslaagde dag.

Anne-Marie Fondse

Rietorchis, foto Peter Langhorst

foto Riet Agterhuis

Fietstocht naar de monding van de Hierdense Beek

zaterdag 25 juni 2022

Het was een uitgelezen dag om te fietsen en het bleef gelukkig ondanks de dreigende lichten droog. Het aansluitpunt in Harderwijk bij de Natuurtuin was goed gekozen en vandaar fietsten we via de boulevard, die 's morgens nog rustig was, naar Hierden. Op het randmeer dreef een imposant aantal knobbelzwanen, een prachtig gezicht. Bij het strandeiland hadden we even aandacht voor het opvallende kunstwerk, Het Hanzebaken, van Marte Röling. Langs het industriegebied fietsten we verder naar Hierden, waar op een plas/dras landje een paar Kleine plevieren en een aantal Tureluurs zaten. Het landschap is hier verstillend en zeer wijds. Hier zijn echt nog panorama's.

Op het bruggetje bij de Hierdense Beek, dat bij de uitzichttoren ligt, hielden we even een pauze. Het water kabbelde en de zwaluwen voerden hun jongen die onder de brug zaten. Het was zo indrukwekkend mooi en stil dat een van de deelnemers zei: "Hier gaat mijn ziel van zingen". We keken even vanaf de uitzichttoren, waar niet veel te zien was en waarin de situatie van de kijkerven ook niet prettig is. Richting de camping bij Hoophuizen passeerden we een vennetje met Pijptorkruid, Waterlelies en Watertgentiaan. Hier vlogen heel veel kleine witte vliedertjes. Een vrolijk gezicht. Via camping Bad Hoophuizen en de Killebeekweg met bermen vol witte Margrietten naar Hulshorst en via de Leuvenumse Beek terug naar Ermelo en Harderwijk. Op het Jacobskruiskruid in het bos zaten de geel-zwart gestreepte rupsen van de St.-Jacobsvlinder en ik zag zelfs al een St.-Jacobsvlinder vliegen. We hadden een mooie en gezellige fietstocht.

Anne-Marie Fondse

Het ven bij De Bloemkampen, foto Hans Fondse

Peterseliebraam, foto Anne-Marie Fondse

Fietstocht naar het Uddelermeer

zaterdag 9 juli 2022

Het was die dag heerlijk weer om te fietsen en met een gezellig groepje van 6 KNNV'ers fietsten we eerst richting het Houtdorper- en Speulderveld. De bermen hier zijn rijk met Muizenoor, Geelhartje en fraai bloeiend Knoopkruid. We staan even stil bij de Peterseliebraam, die naast ingesneden blad ook ingesneden bloemetjes heeft.

Op een afgeschermd stukje lopen Veluwe landgeiten. De Nederlandse landgeit, zoals hij nu wordt genoemd, is het enige van oorsprong Nederlandse geitenras dat nog voorkomt. De geit is afgebeeld op schilderijen uit de 16e eeuw, in de boekjes van Ot en Sien en op het leesplankje van Hoogeveen.

Op de vochtige stukken van het Speulderveld bekijken we de enkele biezen, zoals de Witte- en Bruine snavelbies en Veenbies. De Klokjesgentianen staan al in knop en de Kleine zonnedauw bloeit. Op een pad de holletjes van druk vliegende Pluimvoetbijtjes, de vrouwtjes met gele pluimvoetjes.

Hiervandaan fietsen we naar het Uddelermeer, waar we aan het water lunchen en Schildereprijs en Gewone waterbies bestuderen.

Net voor Elspeet pauzeren we bij Bakker Piet. Deze bakker is inmiddels een begrip op de Veluwe en we wilden het nu zelf wel eens ervaren. Het terras ligt helaas aan een heel drukke weg (wat je noemt niet echt 'Piet'oresk), dus gingen we binnen zitten. De consumpties waren heerlijk.

We hadden toen al 30 km gefietst en de route terug van 12 km kwam er nog bij. Daardoor werd het een stevige maar bovenal een leuke en afwisselende fietstocht.

Nederlandse landgeit, foto Anne-Marie Fondse

Dwergvlas, een zeer zeldzaam minuscule plantje, foto Dick Dooyewaard

De bijzondere flora en fauna van De Leemputten

zaterdag 30 juli 2022

Hoewel het allemaal heel droog was, bloeiden er meteen al aan het begin van de route tientallen Klokjesgentianen. Sommige al met eitjes van het Gentiaanblauwtje. Een enkel plantje had een gaatje onderin de bloem, wat betekent dat het rupsje de bloem al ingegaan was om zich te goeden aan de binnenste bloemdelen.

We hadden een 'volle zaal' maar iedereen hield zich uitstekend aan de regels en er was een ontspannen sfeer. Annemarie Kooistra vertelde op een luchtige manier over alle planten en insecten die we tegenkwamen. En er werden honderden foto's geschoten. Landschappelijk was het ook heel fraai. Blauwe klokjesgentianen met Parnassia, Witte snavelbies en Dophei, hoe schilderachtig wil je het hebben? Er vlogen hier en daar Gentiaanblauwtjes en natuurlijk een van de rode heidelibellen. Ook sprinkhanen werden vol aandacht bekeken.

Natuurlijk groeien klokjesgentianen niet alleen in de Leemputten. Zeldzamer is dan het Dwergvlas en de Stippelvaren. Veel afdrucken van hoeven van edelherten richting de plasjes. Al met al weer een ouderwetse KNNV-activiteit, waar zeer veel kennis bij aanwezig was.

Anne-Marie Fondse

Bloedrode heidelibel, foto Dick Dooyewaard

2 en 3 september 2022

Natuurtuin De Zandkamp

Fête de la Nature

Rondleidingen, biodiversiteit, kabouterspeurtocht, fietstocht, bijenstal bezoeken, nachtvinders, muziek

Programma en tijden: facebook natuurtuin, website NMP, website KNNV

Op vrijdagavond 2 en zaterdag 3 september 2022 is het Fête de la Nature in en rond Natuurtuin Ermelo. Dan zal natuur op een mooie manier gekoppeld worden aan muziek. Een unieke mix van natuurbeleving en muziek voor alle leeftijden.

Vrijdagavond 2 september rond 20.15 uur zal doedelzakspeler Jan van Doornum de bosvijver sfeervol omlijsten. Daarna op vrijdagavond vanaf 21.00 uur 'nachtvlinders kijken' op groot scherm met Ruud van Middelkoop. Voor meer informatie en verplichte aanmelding voor het nachtvinders kijken, zie de website van KNNV Noordwest-Veluwe.

Zaterdag 3 september is er van 10 tot 16 uur in de Natuurtuin een programma voor kinderen en volwassenen.

Tussen 10.30 en 11 uur kunt u in de tuin genieten van saxofoon- en vioolmuziek van Estia en Marlinde de Wolf.

Vanaf 11.15 uur tot rond 12.30 uur is er een optreden van folkmuzikant Jos Jongeling, met akoestische Folk uit Ierland, Amerika, Engeland en Schotland.

Tussen 13.30 en 14.00 uur treedt de muzikband B-Eagles op. De band bestaat uit vier mannen met gitaar- en basgitaarbegeleiding. Repertoire: 60er/70er jaren, met enkele meer recente nummers.

Om 14.15 uur zingt Jet Weigand samen met Anne Koster. Koffie, thee en vruchtensap zijn verkrijgbaar (denk aan constant geld). Een poffertjeskraam is actief van ongeveer 11.30 uur tot 13.00 uur.

Ook vindt u informatiestands van o.a. KNNV en NMP over bio-

Nachtvlinders kijken, foto Dick Dooyewaard

Vuursteenvlinder, foto Dick Dooyewaard

diversiteit. Er zijn rondleidingen door natuurgidsen en u kunt een bezoek brengen aan de bijenstal. Verspreid door de natuurtuin zijn kunstschilders aan het werk.

U kunt terecht voor informatie over het klompenpad Pelserpad en dit vanuit de

natuurtuin (deels) gaan lopen. Vanaf de natuurtuin is een fietstocht door Horst en Telgt beschikbaar, met gelegenheid tot bezoek aan het Voedselbos (Nijkerkerweg), landgoed Groot Dasselaar met de bloemenweide (Waterweg), en bunkers uit de Tweede Wereldoorlog (Zeeweg).

Voor kinderen zijn er diverse activiteiten in de tuin: het kabouterpad, een kabouterspeurtocht, knutselen met natuurlijk materiaal en er is een aquariumbak waar de naam van kleine waterbeestjes aan de hand van een zoekkaart kan worden opgezocht.

Fête de la Nature is een landelijk initiatief van IVN Nederland en vindt elk jaar plaats begin september. Lokaal organiseren NMP Ermelo en KNNV Noordwest Veluwe dit samen met Landschapsbeheer Gelderland (Klompenpaden) en de imkers van Bijenstal 'Onder de Pannen'

Het complete programma is vanaf 15 augustus te vinden op de websites en facebook-pagina's van KNNV en NMP.

Excursies en avonden

Wandelen met oog voor de natuur

woensdag 14 september 2022

Vertrek: 9.00 uur. Hervormde Kerk in Elspeet, Dominee Kalshovenweg coördinaten: 52.292660044521284, 5.787053003063523.

We maken een afwisselende Veluwe bos- en heidewandeling aan de oostkant van Elspeet. De tocht gaat door de glooiende bossen van het Elspeterbos, van de Elspeter Struiken en door de bossen van Kroondomein Het Loo. Hier middenop de Veluwe vinden wij nog echte stilte.

Samen met ervaren wandelaar Emke van Hemert kun je wandelen op elke 2e woensdagochtend van de maand. We vertrekken iedere keer van een andere startlocatie. De afstand is 10-12 km en we zijn rond 13.00 uur weer terug.

We wandelen hoofdzakelijk over onverharde paden. Natuurlijk staan we onderweg stil bij bijzondere waarnemingen, maar het accent ligt toch op het wandelen.

Kosten: gratis voor KNNV-leden. Voor niet-KNNV-leden zijn de eerste twee keer gratis, maar we verwachten wel dat je daarna lid wordt van de KNNV voor € 31,25 per jaar.

Zelf meenemen: consumpties en drinken, goede wandelschoenen en (regen-)kleding.

Informatie bij Emke en Martin van Hemert, wandelen@noordwestveluwe.knnv.nl, 06-44140532.

Als er op het laatste moment iets tussenkomt, wordt dat gemeld in het gastenboek.

Elspeterbos, foto Martin van Hemert

Zoektocht naar Rupsje Nooitgenoeg en andere leuke beestjes

zaterdag 24 september 2022

We starten om 10.30 uur op de parkeerplaats van zwembad Calluna, Herderlaan 51, Ermelo.

Op de Groevenbeekse heide komen veel dag- en nachtvlinders voor. De dagvlinders kun je overdag zien vliegen. De nachtvlinders vliegen vaak 's nachts dus die zien we (bijna) nooit. De rupsen van die nachtvlinders kun je wél vinden als je goed zoekt. En daar zitten heel mooie rupsen bij, met leuke namen zoals: Kameeltje, Peper-en-zoutvlinder en Schaapje om er maar een paar te noemen.

Verder zijn er sprinkhanen, lieveheersbeestjes, bijenwollen, mooie zweefvliegen en nog veel meer soorten beestjes te vinden.

We lopen een rondje over een deel van de Groevenbeekse heide. Het tempo is laag want we speuren op de planten en struiken en in de bomen naar insecten.

Na de excursie, zo rond 12 uur, is er koffie en limonade met koek.

Deze excursie is geschikt voor kinderen en volwassenen. Voor meer informatie en opgave: Dick Dooyewaard, dick.dooyewaard@gmail.com, 0341-254538 en Ati Vijge, awvijge@outlook.com, 0341-560901.

Peper- en zoutvlinder, foto Ati Vijge

Kleine hermelijnvlinder, foto Ati Vijge

Kameeltje, foto Ati Vijge

Wandeling over landgoed Oud-Groevenbeek

zaterdag 24 september 2022

Vertrek 14.00 vanaf de Parkeerplaats aan de Putterweg (230) in Ermelo

De Vliegenzwam is paddenstoel van het jaar 2022. Op 24 september, de eerste dag van de Week van de Veldbiologie, die dit jaar t/m 9 oktober duurt, worden in het hele land paddenstoelenexcursies georganiseerd. Er is zelfs een wedstrijd, wie de grootste Vliegenzwam kan vinden. De hoed kan wel 20 cm breed worden. De KNNV Noordwest-Veluwe organiseert deze dag een paddenstoelenwandeling op Oud-Groevenbeek, waarbij we specifiek gaan zoeken naar de Vliegenzwam. Onder berk of beuk heb je de meeste kans. Maar we zullen zeker ook veel andere soorten paddenstoelen tegenkomen. Landgoed Oud-Groevenbeek heeft niet alleen een rijke natuur, maar ook een rijke cultuur. Over de monumenten op het landgoed valt wel het een en ander te vertellen.

Dick Dooyewaard (paddenstoelen) en Anne-Marie Fondse (cultuur) zullen deze excursie begeleiden. De wandeling is ook leuk voor kinderen.

Het maximum aantal deelnemers is 20, dus tijdig aanmelden via de website van de KNNV: <https://noordwestveluwe.knnv.nl>

De Leemputten bij Staverden

vrijdag 30 september 2022

Aanvang 20.00 uur De Kiekmure, Tesselschadelaan 1, Harderwijk

Een lezing over deze parel van de Veluwe door Harry Wouda. Helaas konden twee eerder geplande lezingen in de jaren 2020 en 2021 niet doorgaan vanwege Covid-19. Dit jaar proberen we het opnieuw en nu in het kader van de Week van de Veldbiologie.

Harry heeft uitgebreid onderzoek gedaan in en naar de Leemputten bij Staverden. Dit heeft geleid tot een boek van zijn hand met als titel 'De Leemputten bij Staverden, parel van de Veluwe'.

De Leemputten zijn ontstaan door het winnen van leem, dat hier in de voorlaatste ijstijd is afgezet en vervolgens werd afgegraven. De hierdoor ontstane putten vulden zich met water. Bij de winning van leem werd leem gemorst op diverse plekken, verspreid over de bodem. Leem is van nature mineraalrijk en basisch, zodat hier een heel bijzondere vegetatie kon ontstaan. In de Leemputten komt een afwisseling van vegetatietypen voor, zoals blauwgrasland met diverse soorten orchideeën, soortenrijke natte heide en heideschraalgrasland. De bodem varieert van basisch tot neutraal naar zuur. Naast bijzondere planten vinden we hier ook zeldzame paddenstoelen. De soortenrijkdom maakt het gebied voor insecten aantrekkelijk. Op de Klokjesgentiaan zet het Gentiaanblauwtje haar eitjes af. We zijn blij dat Harry ons iets wil vertellen over zijn bevindingen in dit gebied. Samen met fraaie beelden belooft dit een mooie en interessante avond te worden.

Opgeven via de website: <https://noordwestveluwe.knnv.nl>

Delta Schuilenbeek

zondag 2 oktober 2022

Vertrek: Ermelo 8.45 uur, Harderwijk 9.00 uur

In het kader van de Week van de Veldbiologie (24 september t/m 9 oktober) gaan we ook kijken welke watervogels en weidevogels voor de najaarstrek gebruik maken van het deltagebied en de naastliggende polder. Deze excursie duurt tot ongeveer twaalf uur.

Smalle stekelvaren, foto Loek Batenburg

Varenexcursie Staverden

dinsdag 4 oktober 2022

Vertrek: Harderwijk 13.00 uur, Ermelo 13.15 uur, grote parkeerplaats Staverden, Uddelermeerweg 13.30 uur.

Varens vormen bij plantenliefhebbers een betrekkelijk ondergewaardeerde groep. Ze hebben immers geen fraaie bloemetjes. Eeuwenlang was het trouwens een raadsel hoe ze zich dan wel voortplanten, vandaar de rangschikking onder de 'Cryptogamen' (= zoiets als 'geheime voortplanters'). Deze onderwaardering is volkomen onterecht: aan varens is heel veel te zien en hun levenscyclus is uitermate interessant en nogal divers. De groep is veel ouder dan de tegenwoordig overheersende Zaadplanten, maar hier en daar zijn ze nog altijd behoorlijk dominant in de vegetatie (denk aan uitgestrekte velden Adelaarsvaren).

Het landgoed Staverden is vrij rijk aan varens: op <http://www.waarneming.nl/> worden 17 soorten voor dit gebied gemeld (dat is inclusief de Paardenstaarten, die tegenwoordig op grond van DNA-onderzoek tot de varens gerekend worden en niet meer gezien worden als aparte groep). Die zullen we natuurlijk niet allemaal zien, al was het maar omdat sommige alleen in afgesloten terreindelen groeien.

De excursie duurt ongeveer 2½ uur en wordt geleid door Loek Batenburg.

Aanmelden uiterlijk 2 oktober via de KNNV website of bij Loek Batenburg, loek.batenburg@gmail.com

Paddenstoelenexcursie Speulder- en Sprielderbos

zaterdag 8 oktober 2022

Vertrek 13.30 uur vanaf het Boshuis Drie, Sprielderweg 205, 3852 MK Ermelo.

De Speulder- en Sprielder bossen staan bekend als behorend tot de mooiste en oudste bossen van ons land. Dit bos bevat eeuwenoude eiken en beuken. Het kenmerkt zich ook door flinke hoogteverschillen en een grote variatie in bostypen. Je hebt hier kans op een grote verscheidenheid aan paddenstoelen. Allerlei hout- en korstzwammen en allerlei soorten boleten, amanieten en russula's. Er worden vaak onverwachte soorten gevonden, bijvoorbeeld de Kostgangersboleet (die op

Kleurig koraalzwammetje, foto Dick Dooyewaard

de Aardappelbovist groeit), de Biefstukzwam, enkele Koraalzwammen en de Roodgerande houtzwam.

De excursie duurt tot ongeveer 16.00 uur en wordt geleid door Annemarie Kooistra.

Met deze excursie sluit de KNNV de Week van de Veldbiologie af. Belangstellenden zijn daarom hartelijk welkom! Deelname is kosteloos.

Meer informatie en aanmelden: www.knnv.nl/noordwestveluwe

Cyriassische Veld, foto Martin van Hemert

Wandelen met oog voor de natuur

woensdag 12 oktober 2022

Vertrek 9:00 uur. Kapel Sonnevank, Leuvenumseweg 91, Harderwijk coördinaten: 52.3217049910299, 5.6644727269891835. We wandelen langs het Cyriassische Veld, het Verbrande Bos, en de Stille Eenzaamheid. Onderweg nemen we ook de tijd om paddenstoelen te bekijken.

Samen met ervaren wandelaar Emke van Hemert kun je wandelen op elke 2e woensdagochtend van de maand. We vertrekken iedere keer van een andere startlocatie. De afstand is 10-12 km en we zijn rond 13.00 uur weer terug.

We wandelen hoofdzakelijk over onverharde paden. Natuurlijk staan we onderweg stil bij bijzondere waarnemingen, maar het accent ligt toch op het wandelen.

Kosten: gratis voor KNNV-leden. Voor niet-KNNV-leden zijn de eerste twee keer gratis, maar we verwachten wel dat je daarna lid wordt van de KNNV voor € 31,25 per jaar.

Zelf meenemen: consumpties en drinken, goede wandelschoenen en (regen-)kleding.

Informatie bij Emke en Martin van Hemert, wandelen@noordwestveluwe.knnv.nl, 06-44140532.

Als er op het laatste moment iets tussenkomt, wordt dat gemeld in het gastenboek.

Bezoek aan landgoed Slichtenhorst en de Breede Beek in Nijkerk

zaterdag 15 oktober 2022

Vertrek Harderwijk: 9.15 uur, Ermelo: 9.30 uur.

Ontvangst om 10.00 uur op de parkeerplaats van wijngaard De Breede Beek, Slichtenhorsterweg 69 te bereiken via de oprit van de boerderij, op het erf recht door langs de schuren, borden volgen.

De wandeling duurt tot ca. 12.00 uur.

Het landgoed kent een rijke historie en biedt diverse biotopen zoals bos, heide met poelen en ligt op de overgang van het kampenlandschap en het slagenlandschap.

Slichtenhorst is een eeuwenoud landschap van droge en natte gebieden met een grote biodiversiteit aan flora en fauna.

Oude boerenhoeves die nog volop in bedrijf zijn en de Breede Beek die in de middeleeuwen van levensbelang was voor Nijkerk.

Goede schoenen die bestand zijn tegen de soms wat natte of modderige paden zijn nodig.

Deze ochtend is een cadeau van IVN Nijkerk aan ons ter gelegenheid van ons 50-jarig bestaan. Het is een mooie gelegenheid om dit gebied te bezoeken. We rekenen dan ook op een grote opkomst.

Voor informatie: Volkert Bakker, of voorzitter@noordwestveluwe.knnv.nl, 0341-424293.

Excursie Reevediep

zaterdag 22 oktober 2022

Vertrek: Ermelo 8.45 uur, Harderwijk 9.00 uur

Het Reevediep bij Kampen is een heel vogelrijk gebied. Bij vorige excursies hebben we ook altijd bijzondere vogels aangetroffen als Roerdomp, Steltkluut en Reuzenster. Deze hele-dagexcursie kan alleen doorgaan bij redelijk goed weer. Kijk hiervoor op KNNV Gastenboek.

Opgave uiterlijk donderdag 20 oktober bij Hans Fondse, jm-fondse@gmail.com of 0341-557276.

schaapskooi Ermelo

bij en in het bezoekerscentrum

- korte presentaties
- nachtwandelingen
- stellarium-presentatie (sterrenhemel)
- sterrenbeelden ontdekken*
- kijken door een telescoop*
- foto's van de Hubble/James Webb

* bij bewolkt weer tellurium-presentatie (aarde maan zon)

Toegang gratis. Reserveren wel noodzakelijk.

Voor meer informatie en reservering

www.schapedrift.nl

Nacht van de nacht

zaterdag 29 oktober 2022

Locatie: Schaapskooi Ermelo

Vanaf 19.15 uur tot ongeveer 22.00 uur is er een gevarieerd programma in het kader van de landelijke actie Nacht van de Nacht. Doel hiervan is aandacht te vragen voor de negatieve gevolgen van lichtvervuiling en mensen bewust maken van het belang en de schoonheid van donkere nachten. KNNV werkt hierbij samen met Stichting Schapedrift, Astra Alteria, Natuur- en Milieuplatform (NMP) Ermelo en het Groennetwerk.

Een programma voor jong en oud: diverse presentaties in het bezoekerscentrum over natuur in de nacht. Daarnaast een aantal nachtwandelingen en doorlopende activiteiten zoals sterren kijken (door telescopen), demonstraties met laserpointer en stellarium (om de nachthemel driedimensionaal te bekijken). De KNNV geeft enkele presentaties en een stiltewandeling om naar vogels in de nacht te luisteren. Deelgenomen kan worden aan wandelingen over de hei om de stilte en de duisternis te ervaren. Voor verschillende activiteiten zijn beperkt plaatsen beschikbaar. Aanmelding vooraf is daarom verplicht via de website van de Schapedrift vanaf begin oktober.

Herfstkleuren langs het Appelpad

dinsdag 1 november 2022

Vertrek Harderwijk 9.00 uur, Ermelo 9.15 uur

Het Appelpad is een gevarieerd Klompenpad in het prachtige buitengebied van Nijkerk. De wandeling gaat over landgoederen, door weilanden en over boerenerven. In de herfst steken de herfstkleuren van de bomen prachtig af tegen de weilanden. Rust, kleinschaligheid en de combinatie van natuur en cultuur bepalen hier de sfeer. De weilanden kunnen drassig zijn, dus zorg voor goede wandelschoenen en neem een lunchpakket mee.

Opgeven voor zondag 29 september bij Anne-Marie Fondse, jmfondse@gmail.com, 0341-557276 of 06-12049194. Nog makkelijker via de website: <https://noordwestveluwe.knnv.nl>.

Paddenstoelenwandeling Koopmansbos

zaterdag 5 november 2022

Vertrek: Ermelo en Harderwijk 13.15 uur. Deelnemers zonder eigen vervoer, die vanuit Harderwijk willen meerijden, wordt verzocht dit door te geven aan dick.dooyewaard@gmail.com, 06-38181072.

Start om 13.30 uur vanaf de parkeerplaats aan het begin van de Poolseweg, zijweg (zandpad) van de Jhr. Dr. C.J. Sandbergweg, vlakbij het Roode Koper.

De wandeling gaat langs de Leuvenumse Beek en door het Koopmansbos. Dit bos is onderdeel van het Leuvenumse Bos en bevat zowel loof- als naaldbos. Elk jaar worden er tientallen soorten gezien. Bijvoorbeeld de Parelamaniet, de Koeienboleet en de Heksenboleet. Ook worden hier zeldzame soorten gevonden. Deze excursie wordt geleid door Annemarie Kooistra.

Parelamaniet, foto Dick Dooyewaard

Wandelen met oog voor de natuur

woensdag 9 november 2022

Vertrek 9:00 uur, parkeerplaats Kasteel Staverden coördinaten: 52.284459205238136, 5.743158080645385.

We starten op Landgoed Staverden. Hier ervaren we een sfeer van rust, stijl en klasse. We wandelen naar de agrarische enclave Elspeet. Bij Bakker Piet in Elspeet drinken we koffie. Samen met ervaren wandelaar Emke van Hemert kun je wandelen op elke 2e woensdagochtend van de maand. We vertrekken iedere keer van een andere startlocatie. De afstand is 10-12 km en we zijn rond 13.00 uur weer terug. We wandelen hoofdzakelijk over onverharde paden. Natuurlijk staan we onderweg stil bij bijzondere waarnemingen, maar het accent ligt toch op het wandelen.

Kosten: gratis voor KNNV-leden. Voor niet-KNNV-leden zijn de eerste twee keer gratis, maar we verwachten wel dat je daarna lid wordt van de KNNV voor € 31,25 per jaar.

Zelf meenemen: consumpties en drinken, goede wandelschoenen en (regen-)kleding.

Informatie bij Emke en Martin van Hemert, wandelen@noordwestveluwe.knnv.nl, 06-44140532.

Als er op het laatste moment iets tussenkomt, wordt dat gemeld in het gastenboek.

Molen Elspeet, foto Martin van Hemert

Cursus Algemene Plantensystematiek

woensdag 16 en 23 november 2022

20.00 uur in De Witte Heide, Kerklaan 7, 3851 JV Ermelo
Bij deze titel zou men kunnen denken dat er gewerkt wordt aan soortenkennis, maar dat is hier duidelijk niet de bedoeling. We zoeken het hogerop in het Plantenrijk: wat zijn precies de kenmerken van en verschillen tussen Zaadplanten, Varen, Mossen en allerlei wiergroepen? Omdat de indeling van planten gebaseerd is op generatiewisseling, die vrijwel alle planten op de een of andere manier kenmerkt, zal op de eerste avond de nadruk liggen op chromosomen, DNA, kernelingen en van alles wat daarmee samenhangt.

Dit alles zal dan de tweede avond worden toegepast op de verschillende plantengroepen. De cursusleider zal proberen zo veel mogelijk te illustreren met PowerPoint. Deze presentatie zal na afloop voor de deelnemers beschikbaar zijn.

De avonden zullen worden verzorgd door Nico de Jong en zullen duren tot uiterlijk 22.00 uur.

Aanmelden vóór 13 november via de knop op de website.

Wandeling Kopermolenpad Wenum Wiesel

zaterdag 19 november 2022

Vertrek Harderwijk: 9.00 uur, vertrek Ermelo: 9.15 uur
We wandelen door het mooie en afwisselende buitengebied van Wenum Wiesel.

Onderweg komen we langs de Wenumse Beek. Deze beek is een sprengenbeek, die ooit 5 molens aandreef. Tegenwoordig is daar alleen de Wenumse watermolen nog van over. Oorspronkelijk was het een korenmolen; later werd hij omgebouwd tot kopermolen.

We lopen, net als eeuwen voor ons de schapen deden, over een oude schapendrift met aan beide zijden een houtwal. Vlakbij staat de laatst overgebleven potstal uit deze omgeving.

In de verte is de 'Zandhegge' te zien. Dit is een akkerrandwal die in de 18e eeuw is aangelegd om het stuivende zand tegen te houden.

Langs de route staan diverse bankjes waar we zo nodig even kunnen verpozen. Deze rondwandeling is ongeveer 7 km lang. Graag opgeven via de knop op de website voor 17 november. Voor meer informatie: Volkert Bakker, voorzitter@noordwestveluwe.knnv.nl, 0341 424293.

Bruggetje over Wenumse Beek, foto Dick Dooyewaard

Cursus Algemene Plantensystematiek

woensdag 23 november 2022

20.00 uur in De Witte Heide, Kerklaan 7, 3851 JV Ermelo
Zie hiervoor bij 16 november 2022.

Excursie kust bij Hierden

zaterdag 26 november 2022

Vertrek: Ermelo 8.45 uur, Harderwijk 9.00 uur

Deze excursie naar het mondingsgebied van de Hierdensebeek, Hoophuizen en Polsmaten duurt een halve dag.

Opgave uiterlijk donderdag 24 november bij Hans Fondse jm-fondse@gmail.com of 0341-557276.

Excursie Harderbroek e.o.

zaterdag 10 december 2022

Vertrek: Ermelo 8.45 uur, Harderwijk 9.00 uur

Deze excursie langs Biezenburcht, Giezenhut, Kapteinshut en Strandgaperscherm duurt een halve dag. Het is dezelfde activiteit als vorig jaar 11 december toen al delen van plassen en sloten bevroren (!) waren. We hopen ook nu weer veel wintergasten (Wintertalingen, Krooneenden, Smienten) aan te treffen.

Opgave uiterlijk donderdag 8 december bij Hans Fondse, jm-fondse@gmail.com of 0341-557276.

Wandelen met oog voor de natuur

woensdag 14 december 2022

Vertrek: 9.00 uur. Parkeerplaats Arnhemse Karweg, Putten, coördinaten: 52.24305416250698, 5.647014293419653.

Het middeleeuwse erf Klein Boeschoten is een van de best bewaarde en oudste kampontginningen in het bosgebied van de Veluwe en heeft een fraai walsysteem. Het was een enclave in de uitgestrekte heidevelden. Klein Boeschoten hoort bij het cultureel erfgoed van de Veluwe.

Samen met ervaren wandelaar Emke van Hemert kun je wandelen op elke 2e woensdagochtend van de maand. We vertrekken iedere keer van een andere startlocatie. De afstand is 10-12 km en we zijn rond 13.00 uur weer terug.

We wandelen hoofdzakelijk over onverharde paden. Natuurlijk staan we onderweg stil bij bijzondere waarnemingen, maar het accent ligt toch op het wandelen.

Zie ook pagina 10 onder 14 september 2022.

Klein Boeschoten, foto Martin van Hemert

Eindejaarsplantenjacht op Landgoed Oldenaller

woensdag 28 december 2022

Vertrek Harderwijk 13.30 uur, Ermelo 13.45

Traditiegetrouw doen ook wij dit jaar weer mee aan de Eindejaarsplantenjacht die het Floron elk jaar weer organiseert. Tijdens deze plantenjacht kijken we een uur lang naar planten die rond de jaarwisseling nog of al bloeien. Een plek met veel variatie aan planten is het landgoed Oldenaller tussen Putten en Nijkerk. Ook is landgoed Oldenaller een fraai gebied om doorheen te lopen met een kasteel en fraaie tuin, die in 1850 is ontworpen door de landschapsarchitect K.G. Zocher.

Opgeven voor maandag 26 december bij Anne-Marie Fondse, jmfondse@gmail.com, 0341-557276 of 06-12049194. Nog makkelijker via de website <https://noordwestveluwe.knnv.nl>.

Amfibieënoverzetactie 2022

Voor het plaatsen van de afzetting langs de Jhr. Dr. C.J. Sandbergweg hadden we gekozen donderdag 17 februari. Alle zaken als paaltjes, gaas, emmers en verkeersborden werden 's morgens om negen uur weer prima op tijd gebracht door Hans Slijkhuis van de Gemeente Ermelo. Het probleem dit keer was de forse storm, genaamd Dudley, die het vastmaken van het gaas zinloos maakte. Bovendien was de komst van een veel zwaardere storm voorspeld (Eunice). We beperkten ons alleen tot het plaatsen van paaltjes en opvangemmers. Pas vijf dagen later, op dinsdag 22 februari, werd de afzetting klaargemaakt. We hebben dus een flinke tijd gemist voor amfibieënopvang terwijl er wel trek was in die periode. Tijdens de storm was het vanwege vallende takken niet verstandig om te gaan kijken. Woensdag zagen we bij de overzet vijf padden al in de emmers. Daarna een lange periode van zestien dagen met koude en droge nachten waar nauwelijks amfibieëntrek was. Pas vanaf 12 maart weer zachter weer en dus trek. Het hoogtepunt dit jaar was wel 14 maart met 53 padden, 1 kikker en 1 salamander. Omdat het aantal overgezette kikkers onder het gemiddelde lag, hebben we de afzetting een week verlengd tot vrijdag 8 april. De totale aantallen overgezette dieren voor 2022 zijn: 33 Bruine kikkers, 210 Gewone padden en 11 salamanders. Het aantal dood gevonden dieren was niet meer dan een tiental. In de stormperiode hebben we ongetwijfeld veel bruine kikkers gemist. In de vijver heb ik nauwelijks kikkerdril aangetroffen. Volgend jaar beter!

Ook dit jaar Natuurmonumenten hartelijk dank voor het gebruik van de schuur, de Gemeente Ermelo voor het beheren en brengen/ophalen van alle spullen en natuurlijk alle medewerkers voor het plaatsen van de afzetting, het controleren van de emmers en het overzetten van de amfibieën.

Voor 2023 zullen we sommige emmers en delen van het gaas moeten vervangen.

We hopen ook dan weer op een flink aantal enthousiaste medewerkers voor de amfibieënactie.

De coördinatoren Hans Fondse en Lynn Knossen

Indien onbestelbaar:
F. Eibrink, Operadreef 52, 3845 GP Harderwijk

Inhoud

Van de bestuurstafel
Bestuur en Werkgroepen
Lid van verdienste
Grote clubactie
Boeken
Wolven op de heide 20 april 2020
Verslagen
Fête de la Nature
Excursies en avonden
Amfibieënoverzetactie 2022
Agenda

Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging
Afdeling Noordwest-Veluwe
Opgericht 10 mei 1971
Secr.: secretaris@noordwestveluwe.knnv.nl
Sperwerhof 14
3853BV Ermelo
KNNV-website: www.knnv.nl/noordwestveluwe

Agenda

september

vrij/za	2/3	Fête de la Nature: nachtvlinders, rondleidingen, muziek en meer
dinsdag	13	Fotografiewerkgroep avond
woensdag	14	Wandelen met oog voor de natuur
zaterdag	17	Fotografiewerkgroep buiten fotograferen
dinsdag	20	Bestuursvergadering
zaterdag	24	Zoektocht naar beestjes en Wandeling Oud-Groevenbeek
zaterdag	24	Landschapsbeheer
vrijdag	30	Lezing over De Leemputten bij Staverden

oktober

2	zondag	2	Vogelexcursie Delta Schuitenbeek
3	dinsdag	4	Varenexcursie Staverden
4	zaterdag	8	Paddenstoelenexcursie Speulder- en Sprielderbos
4	woensdag	12	Wandelen met oog voor de natuur
4	zaterdag	15	Bezoek Slichtenhorst en Breede Beek en Landschapsbeheer
5	zaterdag	22	Vogelexcursie Reevediep
9	dinsdag	25	Fotografiewerkgroep avond en Bestuursvergadering
10	zaterdag	29	Fotografiewerkgroep buiten fotograferen
15	zaterdag	29	Nacht van de nacht
16	zaterdag	29	Nacht van de nacht

november

dinsdag	1	Herfstkleuren langs het Appelpad
zaterdag	5	Paddenstoelenwandeling Koopmansbos en Landschapsbeheer
woensdag	9	Wandelen met oog voor de natuur
woensdag	16	Cursus Algemene Plantensystematiek deel 1
zaterdag	19	Wandeling Kopermolenpad Wenum Wiesel
dinsdag	22	Bestuursvergadering
woensdag	23	Cursus Algemene Plantensystematiek deel 2
zaterdag	26	Vogelexcursie kust bij Hierden en Landschapsbeheer
dinsdag	29	Fotografiewerkgroep avond

december

zaterdag	3	Fotografiewerkgroep buiten fotograferen
zaterdag	10	Vogelexcursie Harderbroek e.o.
woensdag	14	Wandelen met oog voor de natuur
zaterdag	17	Landschapsbeheer
woensdag	28	Eindejaarsplantenjacht Oldenaller

januari

zaterdag	7	Nieuwjaarswandeling
----------	---	---------------------